

MAGYAR KURIR

Indult Bétsből, Kedden Julius' 23-dik napján, 1816-dik esztendőben.

B é t s.

Renátó Császári Fő Hertzsegenél, a' hol, mint már irtuk, Cameráriusi hivatalban lévő Gróf Esterházi Mihály urat, ezen hivatalának is meghagyása mellett, e' hónap' 13-kán költ Fels. kézírása által ó Cs. K. F. ge az Udvari Közönséges Kamarához fizetés nélkül való Secretariussá oly módon kinevezni méltóztatott, hogy azon rangjának ideje az 1813-dik esztendő' Mártziusának 12-dik napjától fogva számlálódjék — Cameráriusi szolgálatot tévő valóságos Camerarius Gróf Inzaghy Károly urat is, az ő külömbkülömb féle hivatalokban tett hasznos szolgálataira 's a' Felséges Császári Házhoz bizonyított hűségére való tekintetből, ugyantsak az említett Cs. Fő Hertzegnél, Fő Udvari mesterré, méltóztatott ó Cs. Kir. Felsége, a' folyó Jul. 20-dik napján költ kegyelmes kézírása által kinevezni.

A' Felséges Udvari Magyar Cancellaria kegyesen méltóztatott Szentlélek József Urat elébb T. N. Szatmár Vármegyénel, azután a' Királyi Ügyek' Fő igazgató Hivatalánál, 's most közelébből a' mindjárt nevezett Felséges Udvari Cancellariánál, több esztendőktől fogva ritka szorgalmatossággal tett hasznos szolgálataira való tekintetből, Tek. Paukovich András Ur' helyébe az Eperjesi Tekintetes Districtualis Táblának Notariusává nevezni.

Nagy Britannia.

Wales tartományában a' Cardigani Grófságban Aber-Ystwith nevű városban egy háznak kipredáltatása nagy lármát okozott.

Tisztviselők menvén oda, azokat a' tolyongó nép megöldökölte volna, ha katonaság nem sietett volna segedelmekre; de ezt is kövekkel fogadták a' lármázók 's a' kommandírozó tisztet egy nagy kövel föbe hajították. Tüzet kellett reájok adni, a' midőn széllyel szaladtak; hanem néhány főbök fogságra vitettek.

A' Régens Princz kihirdette, hogy az, a' ki azokat a' gonoszokat kézhöz szolgáltatja, kik a' minap a' Leicesteri Grófságban Loughboroughban, Haathcote és Boden nevű fabrikásoknak házában; megfeketített ábrázattal bementek, ott elébb a' strázsát egy puska lövés által megsebesítették, 's azután minden maschinákat az azokon lévő tsipkével egygyütt semmivé tették, 500 Guinee aranyokat kap jutalomúl.

Néhány tsoport szénégetők (valami negyvenen) szekereiket szénnel megrakván, 's azokat magok vonván, az Országnak külömbkülömb vidékeiről összegyülekezvén, London felé útnak indultak, hogy a' Régens Princz' eleibe menyenek 's az ő inségeiken való könnyebbitésért esdekeljenek. Az Országlószék, miut egy Londoni újság kifejezi magát, nem találta megengedhetőnek lenni azt, hogy egy ilyen vétkes próbatétel végrehajtatassék, melyre nézve Politizai tiszték mentek a' szenes sereg' eleibe, kik az egyik tsoportot St. Albansnál a' másikat pedig Londontól nem messze előltalálván, szép módon de hathatós előadás által reá vették őket, hogy honnyokba térjenek vissza. Útravalót elégségest

adtak nékiek a' visszamenetelre, 's-a' szemet is megvették tőlök és a' szegényeknek adták.

Frantzia Ország.

Végezte az 1816-beli Patrióták' perének: —

Pikardné: A' férjemnek, úgy mond, már régtől fogva *Pleignier* szokta volt adni a' rántos bokájú tizmaszárakat, a' ki ennek egész Európában sőt az egész világon egygyetlenegy mestere. Ennek készítése által ő meggazdagodhatott volna, de nem akart dolgozni, hanem valami tizmarántzosító maschinának kigondolására vesztegette inkább a' vagyonát. Azonban semmire sem mehetvén, egy darabig meg is bolondult volt belé. Én arról panaszkodván egyszer előtte, hogy a' Szövetségeseknek Párisba lett jövételek miatt sok vásárosaimat elvesztettem, meglehet, hogy ezen panaszkodás által adtam alkalmatosságot néki arra, hogy így szolljon hozzám: aszszonyom, én kendnek valami gondani akarnék. Tehát egy hátulsó bótba menvén, ezeket beszélte: *Fő Hertzeg Károly, Maria Ludovika, 's a' Romai Király Straszburgban* vagynak, és nem soká Párisban lesznek. — Erre én fe kiáltottam, hogy e' szerént én még több vásárosaimat el fogom veszteni! — Nem; így felelt *Pleignier*, mivelhogy az új Országlószék alatt mind meg fogják tartani hivataljaikat, kik a' mostani alatt hivatalban vannak. — Ezen szókra vettem-el tőle az átkozott kártyákat, 's minthogy megkért, hogy a' férjemnek semmit ne szolljak, eldugtam őket a' kementzém' megé a' tzukros piksisembe. *Desbaunes* még azon estve hozzám jövéu, hasonló újságokat beszéllett, azt mondván, hogy egy borbélyműhelyben egy Paptól hallotta. Néki is adtam a' kártyákhól. Párisból azért utoztam vala a' Vendébe, hogy ott dolgaim voltak. — Valyon nem azért-é inkább, így szoll az *Elöl-Ülő*, a' miért *Carbonneau* is, tudniillik a' kártyáknak kiosztogatása végett? — *Pikardné:* Hogy iparkodhattam volna én az

összszecsükvésen, holott nékem az Udvari urak és az Udvari Örzők között ily sok vásárosaim vagynak? De ki ez a' *Carbonneau*, a' kiról nékem *Pleignier* örökké úgy beszéllett, mint valami fontos emberről. Egy kitsiny, komor, egy Astrakán képi ember; ez okozott nékem ennyi rettegest. Igaz ugyan, hogy azt is mondotta vala fölöle *Pleignier*, hogy a' tsuklya nem tsinálja a' barátot: hanem én, nihelyest az embert megláttam, mindjárt által láttam, hogy hibát követtem-el. — *Desbaunes:* A' *Pikardné* beszédje nagyobbadon igaz, de hozzá kell még tenni, hogy a' *Notát* (a' tagokhoz intézetett kerülő irást) is ő adta nékem. Én közlöttem a' dolgot *Verneullevel*, a' ki nékem azt tanátsolta, hogy azt még jobban tanuljam-ki, ő pedig az alatt engem' a' Politzianál bejelentett. — A' *Pikardné Prokurátora:* Igen de hiszem *Pleignier* már megvallotta, hogy ő adta *Pikardné*nél *Desbaunes*nek a' kerülő irást Ezen megjegyzésre behozatta az *Elöl-Ülő Pleigniert*, azért, hogy vallja meg, kinek adta a' *Circulárét?* — Én sem tudom, így felelt *Pleignier*, mivelhogy az emlékező tehetségem hol jó hol gyenge erővel bír. — *Elöl-Ülő:* Hát maga *Desbaunes* úr, nem a' Királytól kapta volt-é a' *Betsület-Legión*nak czimerét? — *Desbaunes:* A' Királytól kaptam, igen is: hanem későbbre rútul bántak vellem a' testörző seregbéli pajtásaim, azért, hogy azt mondtam: hogy én semmi más ügyet nem esmérék, tsak a' haza' ügyét. — *Elöl-Ülő:* Nagy igazságtalanság volt, a' pajtásai' tselekedeteikért az Országlószék ellen bosszút állani akarni, a' melytől fizetésének négy-ötöd részét vette. — Ezzel vége lett az ülésnek. —

A' *Junius'* 29-dikei ülésben az egygyik *Oserét* (az írődeákot) vonták legelőbb is kérdőre (ez, az egygyik testvérével egygyütt tavaly *Juliusban* is fogságban ült volt, azért, hogy két violát tettek kalapjaikra). *Elöl-Ülő:* Igaz-é, hogy *Oseré* a' maga jó *Royalista* gondolkodású feleségével sokat

ezivodik. — *Oseré*: Nem igaz. — E. Ü: Hát *Dervint* honnét tsméri? — *Oseré*: Onnét, hogy ő a' Politziánál tisztséget keresvén, általam íratott kéré leveleket. — *Dervin*: Engemet *Scheltens*, a' Politzia Ex-Agens vett mind ezekre az esztelen lépésekre, 's ő még sints itt a' foglyok között; azt hitettek-el a' vádoló aktát készítő tisztségviselővel, hogy ő eltűnt legyen. A' 26-dik Aprilisi ülésben is ő vitte a' gyűlés' eleibe a' Thuilleria' felvettetéséről való plánomot. Minthogy én azon iparkodtam, hogy Politziái Inspektor lehessen, tehát szerettem volna ezen özszeesküvésnek minden titkait jól kitanulni, reménivén, hogy az által annál több érdemetszerzek magamnak kívánóságom' megnyerésére. *Scheltens*, kinek ezen titkotat megmondottam, úgy ítelt, hogy azon kell iparkodnunk, hogy *Tolleront* az özszeesküvésnek minden tagjait kitanulnihasuk. A' Thuilleria' kaslélyát is *Scheltens* rajzolta-le; én abba tsak a' szókat irtambé. Ő ezt a' rajzolatot Titkon a' leveletáskámba belé lopta, 's engemet a' dolognak a' Politziánál való bejelentésével megelőzött. Tsak akkor tudtam meg, hogy nálam van a' rajzolat, mikor azt a' Politziánál nállam megtalálták. Én azt kívánom, hogy őtet hozzák ide, hogy mind ezeket ő előte mondhassam meg. Ő most Politziái Ágens. — Az Elöl-Ülő rendelést tett, hogy *Scheltent* azonnal keressék fel. — Az alatt *Gonneau* állott elő a' vallástételre. Elő beszéllette, hogy őtet *Descubes* az ő jó barátja miként vitte-bé a' 26 - dik Aprilisi ülésbe, a' hol ő nem soká észre vette, hogy nem jó *Catholicus* dolgokrol beszélnek (hogy rosz fat raknak a' tűzre). — „Egy ember, így szoll *Gonneau*, a' kit én bámulással szemtelek itt a' vadoltatottak között nem lenni (*Scheltent* érti) bizonyos plánomot terjesztvén April. 26 dikán a' gyűlés' eleibe, 's eszébe vévén, hogy én azt nagy megvetéssel halgatom, ekeppen szollott hozzám: Kend engem' tetőtől fogva talpig megméré szemeeivel: de tudja-meg, hogy

én ezen ködmönben is — itt elharapván szavait, elhalgatot, hanem kijövetelünkkor azt mondotta, hogy kettőt-kivévén, a' többt mind ki kell oltani a' világbul. — E. Ü: Mi ok vitte *Gonneau* uramat egy kortsmába ilyen nem jó *Catholicus* emberek közé, 's miért ment onnet még más tsapszékbe is utánok? — *Gonneau*: Nagy kedvem volt az özszeesküvésnek egész minémüségét kitanulni, 's kiváltképpen *Bellagücttel* megismerkedni, a' kit mint igen nagy fontosságú személyt úgy irtak vala le előttem, és sohol reá nem találhattam. *Descubestól* azonban egy ezédulát vettem, melyben felbízottatott, hogy a' kérdésben lévő urral (*Monsieur en question*) 27 - dikben estve nállam találkozni fog: de nem jelent meg. —

Most már *Sourdont* vévén elő az Elöl-Ülő, arról tudakozódott tőlle, hogy mitoda énekeket énekelt az *interregnum* alatta' *Montansier* kávéházában. Én, úgy mond *Sourdont*, a' Frantzia katonáknak ditsőségekről is énekeltem három hónapokig, bámultam éneklésem által egy ideig a' *Bonaparte*' tselekedeteit is; mert soha sem tudhatjuk azt bizonyosan, hogy úgy fogunk-e gondolkodni holnap, mint ma gondolkodtunk. Hogy én akkor a' Király ellen való énekeket tsináltam, azért tselekedtem, hogy hivatalt kapjak, és nem valamelly rosz indúlatbol. Azolta, hogy a' Király vissza-jött, nem énekeltém én ő ellene semmit; *au Contraire*, én néki igen hűséges alattvalója vagyok. — Míg ezen beszélgetés folyt, jelentést vett az Elöl-Ülő, hogy *Scheltent* sohol nem találják; már három hete, hogy elútozott valamerre. Tehát ismét elkezdődött a' beszélgetés. *Descubest* vonta kérdőre az Elöl-Ülő, szemee eleibe terjesztvén, bámulással, hogy ő Batalion-kommandans 's a' Betsület-Legiónak is eziméres vitéze lévén, ugyan miképpen vebette magát arra, hogy ilyen emberekkel a' kortsmakon tsavarogjon? — *Descubes*: Kapitány *Oseré* engem' megkért vala, hogy az ő két iródeant

testvéreinek szereznék valami munkát; ezek vittek-bé Aprilis' 26-dikán az ő gyűlések-be. Nem igaz, hogy arra ajánlottam volna magamat, hogy vezérséget vállalok köztök. *Bellaguet* azért akartam megismerkedni, hogy ő egy közönséges Prokurátorral nagy barátságban volt, a' kinek én mindenekről nyilatkoztatást tenni szándékoztam. — E. Ü: Maga *Descubes* úr tsudálatos ember. *Bellaguet*hez megyen, a' kit nem is esmér; a' *Gonneau*' szállására rendeli őtet, pedig ő *Gouneautot* nem esméri. — *Descubes*: Ez úgy történt, hogy *Bellaguet* nekem azt mondta, hogy engem' *Gonneannál* fog megkeresni, ha valamit tudtomra akar adni. — *Gonneau*: Az én barátom *Descubes* tudta, hogy én a' *Politzianak* mindent bejelenteni akarok. — *Bellaguet*: Én onnét ismérem az *Oseré* két testvéreket, hogy ők a' törvényes házban közönséges iródeákok voltak, én pedig minden nevezetes pernek meghaladására bé szoktam volt-menni ebbe a' házba. — E. Ü: Mit kerestt *Descubes* *Bellaguet* urnál? — *Bellaguet*: Az én Kapitány *Oserével* való dolgomra nézve: hanem a' politikáról is beszélni kezdvén, ekkor ajtót nyitottam neki. — E. Ü: De tsakugyan még is megígérte az ur neki, hogy *Gonneaunál* egygyütt fognak lenni. — *Bellaguet*: Nem. Az én szavam maga az igazság. — E. Ü: A' *Descubes*' vallástételei 's az ő levele, tsakugyan vádolják az Urat. — *Bellaguet*: Nints nekem aboz a' levélhez semmi közöm. Ha hazudni akarnék, azt is eltagadhattam volna, hogy *Descubes* valaha nállam volt. Egyeberánt nem is rollam van szó abban a' levélben, hanem a' kérdésben lévő úrról (*Monsieur en question*). Az én nevem nem *Monsieur en question*. —

Az öreg *Bonnassier* (a' parókás) azal vádoltatván, hogy a' borseben hamis híreket terjesztett-el; hogy az Európai seregeket mind útnak indította; hogy társai közzé ezt a' *parolá*, vagy megesmeretető szót vitte-be: *Comment se port l'Enfant?* (Hát,

hogy 's mint van a' gyermek?); 's ennek felette már ő arról is vallást tévenfiával egygyütt, hogy a' társaság' kártyáinak szorgalmatos kiosztogatói voltak, ő úgy mentette magát, hogy az *P'Enfant* nem egyéb volt, hanem egy főkötöttsinálónak a' neve, a' ki most nintsen Párisban. A' mi pedig az ő és a' fia' vallástételeiket illeti, ez úgy történt, hogy tömlecztetéssel fenyegettek őket, és ők még többet is mondhattak volna, tsak hogy annak a' históriának annál hamarabb végét szakaszszák. —

A' *Junius*' 30-dikán tartatott ülésben *Pleignier* volt a' kikérdeztetésnek főbbtárgya. Az Elöl-Ülő egész hathatósággal kinyilatkoztatta neki, hogy már most eljött volna az ideje, hogy mondjon elő, a' mit a' Királynak mondani akar: mert ha talám valami nagy személyeknek esküvéssel tett ígéretei által köteleztetne is a' halgatásra, a' törvénytévő szék eránt tartozó kötelesség már most ezen esküvés alól is feloldozza őtet, mihelyest valami olyanra kötelezte-le magát, a' mi a' betsület' és egyenesség' princípiumaival még nem egygyez. A' mi pedig a' Király előtt való megjelenést illeti, ez tsupa kegyelem, 's ebből tsak akkor lehet részesülni, mikor az ember minden bünciből kimosta magát. — *Pleignier*: Már *Uraim*, nekem a' Királynal beszélni kell, és meg kell tartani *Frantzia* országot. — E. Ü: A' Kend' kívánsága, *Pleignier* uram, *echozni* fog minden felé; a' mi tanátskozásaink a' közönség előtt folynak; van ezeknek *echojok*. — Egy *Aessor*: Nem tettzene-e *Pleignier* *Uraimnak*, a' maga nyilatkoztatásait írásba tenni; petsét alatt közölni lehetne azokat a' Királynal? — *Pleignier*: Nekem a' Királynal beszélni magamnak kell. — E. Ü: Esmér-e *Pleignier* nagyobb törvényes embert az *Esküdteknél*? Én, mint ezen ítélőszéknek Előtűlője sem beszélhetek a' Királynal, 's kend *Pleignier* velle akar még is beszélent. Egyeberánt megmondottam már, hogy a' kend kívánsága találni fog vissza *echoztatokra*. Már

ennél jobban ki nem fejezhetem magamat. — *Pleignier*: Én meg fogom menteni Frantzia Országot; már megmondottam, hogy nekem a' Királyal beszélnem kell.

A' 30-dik Juniusi ülésben is mindtsak a' bünösök' kikérdeztetése folyt: — *Lebrün* megmaradott a' mellett, hogy ő mindent bé akart jelenteni a' Politziának, és hogy ő egyeberánt az egész dolgot tsupa mesének tartotta. — *Dietrichnél* (a' szabónál) 20,000 Frankot találván a' Politzia, 's ezen az ítélőszék tsudálkozván, ő azzal mentette magát, hogy az a' summátska néki 36 esztendőktől fogva való takarmánya. A' mi a' proklamátziót illeti, azt ő maga sem olvashatta iródzás' nélkül, 's azt ő elmúlhatatlanúl bejelentette volna a' Politziának, ha oly hamar el nem fogattatott volna. Ötet tsak a' felesége is kéntelenítette volna annak bejelentésére. — *Warvin* ellen egyéb vádak között az is elő fordult, hogy a' fogházban egy levelet írván az apjának, e'képpen fejezte ki magát: — „Hogy az Ország-lőszék még eddig az összeesküvésnek tsak egy ágát, és nem a' törökét tanulta volna ki, hogy ő azt a' napot, mellyen a' Frantzia földet elhagyhatná, életének legszerentsébb napjai közé számlálná. Hogy ő egész életében olyan jó Royalista volt volna, hogy a' mikor Bonaparte a' Cs. Koronát a' maga fejére tette, ő bosszúságból az országot oda bagyta volt. — *Drouot*, egyebek között nagyon gyanussá tette az, hogy a' szállásán néhány nemzeti formaruhát, 's a' pintzjében egy hordó puska-port találtak meg.

A' bizonyságoknak meghalgattatása, a' kik 32-ten voltak, Jul. 1. ső napján kezdődött el. Ezek közzül a' nevezetesebbek, és a' mellyek egy idegen olvasónak figyelmességét inkább megérdemelhetik, ezek voltak. — *Verneuil*, egy Swadronkommandáns 's a' Lajos Rend és a' Betsületlegió Rittere, elő beszélt, hogy ő Aprilis elején Desbaunessel találkozván, ez azt kérdezte tőlle, hogy hát tud-e valamit a' pro-

klamátzióból 's a' kártyákból? — melyre *Verneuil* azt felelvén, hogy nem tud semmit, tehát néki is adott azokból Desbaunes. *Verneuil* pedig, mint a' Lajos Rend Rittere, ezen Rend esküvése szerént körelességének tartotta lenni az Ország-lőszéknek az egész dolgot bejelenteni. —

Megvallván *Pleignier* ezen ülésben, sok foggatás után, hogy a' proklamátziót egy Vandorló betűszedő által szedette ki, hogy ennek azért 50 Frankot fizetett, 's hogy az után a' proklamátziót egy deszka és egy rúd' segedelmével, mellyet a' deszkán keresztül nyujtván arra reá feküdt, nyomta ki, ekkor így szollott hozzá az Elölülő: — „A' *Pleignier*' emlékezete, látom, most visszatért egy kevésbé. Jónak találom haszonra fordítani ezen szempillantatot. Azt kérdem tehát ismét, hogy mi volt a' *Pleignier*' plánizálásainak valóságos tárgya? — *Pleignier*: Tegnap én a' Cancellariussal beszéltem? Én néki is tsak azt a' nyilatkoztatást tettem, a' mit az Elölülő Urnak: Hogy én tsak a' Királyal fogok beszélni. Én, beszélni fogok velle. Igen is Uram! én mondom, hogy én beszéllek velle. Ő Felségére nézve igen szükséges az, hogy engemet maga eleibe botsásson. — E. U: Igy tehát valamelly szélesen kiterjedő 's egymással összsztatoltatva lévő tárgyakat illető plánumnak kell munkábavétetve lenni? — Erre a' kérdésre, hosszú pausa után tsak ennyit felelt *Pleignier*: Én itt semmi nyilatkoztatásokat nem tehetek — 's ezzel az ülés elvégződött.

A' bizonyságoknak meghalgatásával 's hasonló kérdezősködésekkel teltek el a' Jul. 2. dikán és 3. dikán tartatott ülések is. — Julius' 4. dikén egy beszédet intézett a' Királyi Prokurátor az Esküdtekhez, a' mellyben, minden addig előfordult tárgyakat zépeu összszesummázva, elő adott: — „Uram! a' gyávák, úgy mond, ismét tűzbe borítani iparkodtak Frantzia országot. Igy szollottak a' magok proklamátzióikban: „Mi bizonyosok vagyunk a' dolognak jó kimene-

tele felől; mi mindenütt vagyunk, 's még sem találunk reánk sehol; mi kitanúlhatatlanok vagyunk." — De ugyan hogy is képzelhettek, Timárvargák, Tsizinadiák, Szabók, közönséges (napszámos) írdeákok, azt, hogy magokat sorsunk' urikká tehetik! Ezt nem egyébből, hanem csak egyedül a' 'revolúzió' munkájából magyarázhatjuk meg, a' melly soa szegényeket a' magok születési vaszkokkal a' gazdagágnak aranyos palotáiba helyeztetett, 's ez által igen boldogulásokat szült közöttünk. Azok a' kérdések, mellyeknek megfelytését a' Status a' Ministeriumtól kívánja ezek: Volt-e ezen dologban özszeesküvés? Eléerte volt-e már ez az özszeesküvés, valóságos és elkezdett munkálkodás által, a' valóságos bűnös tselekedetnek (a t t e n t a t u m n a k) tulajdonságát? és hogy a' vádoltatottak közül melyik 's mitsoda mértékben részesült benne? Hogy az özszeesküvés megvolt, a szemünk előtt álló materiális bizonyosságok 's magoknak a' vádoltatottaknak vallástételeik is mutatják, kik minnyájan megegyeznek abban, hogy a' fennálló Országlószéknek és thronusnak megtámadtatni kellett volna. Akár mint erőssítették is, *Pleignier*, a' ki megát eleintén az özszeesküvés' egyedül való fejének adta ki, hogy ő semmit sem tselekedett egyebet, hanem csak egy proklamátziót 's valami kártyákat osztott ki, és a' több részesek, hogy ők abban csak azért részesültek, hogy azt a' Politziának bejelentsek; de hát hogy akartak volna ők egy olyan özszeesküvést előadni, a' melly nem volt? Ez csak annyi hitelt érdemel, mit az, hogy Frantzia országnak megtartatása a' *Pleignier*' nyilatkoztatásaitól legyen felfüggesztve. Oly tselekedeteknek jelentését, mellyek az özszeesküvésnek a t t e n t a t u m i tulajdonságot adnak, nem lehet kétségbe hozni, midőn a' proklamátzióknak 's kártyáknak kinyomtatatása 's kiosztattatása, a' Thuillieria kastélyának rajzolatja, 's arról a' plánumról való vallástétel, a' melly sze-

rént a' kastélyt a' levegőbe felvettetni akarták, szemünk előtt vagynak. Sőt meg is vala már az özszeesküvésnek kezdete tettetve azon özszeesküvésnek által, a' mellyekben nem a' felett folytak a' tanátskozáások, hogy meg kell-e tenni, hanem, hogy miképpen kell megtenni a' próbatélt. Pleigniert megtévelyodottnak akarják kiadni: hotott a' proklamátzió, mellyet ő maga csinált, éppen ellekezőt mutat. Néki semmi módja nem lett volna plánumának végrehajtására, ezzel is iparkodnak megmentésén — de hat csak azok a' plánumok méltók a' büntetésre, a' mellyeknek végrehajthatatása felől nem lehet kétkedni. *Charles* vakmerően tagadja, hogy a' proklamátziót ő nyomtatta volna ki: de sokan bizonyítanak ellene; minden vádat elhárítani akarván magáról, egyből sem tudja magát egészen kimosni. *LeFrank* a' legveszedelmesebb ember talán minnyájok között; ritka alhatatosságú characterrel, bátor, nyughatatlan, melly és titkolódó fővel bír. A' szavait megmeri; ő volt az, a' ki azt tanátsította, hogy a' proklamátzió' betűit azonnal tegyék semmivé, mihelyest a' nyomtatványok készen lesznek. Külömb nyilatkoztatásokat tehetne ő, mint *Pleignier*. Hogy eshetett az, hogy ő már egyszer a' *Grenellei* historiába elegyedvén, mint tüzes Royalista deportáltatott, 's most ismét a' revolúzió szélveszes tengerének méréslette botsátani vitorláit? — Ez a' *Pikárdné*, egy fiatal, minden próbára kész, vakmerőbátor, minden erőszakot utálló, nemének virtusait megvető 's a' másik nemnek gonoszságait követni törekedő aszszony, szomorú példája annak, hogy mire vehetik az embert a' rendetlen képzelődések és hajlandóságok. Az ő *Desbaunessel* való társalkodása, a' ki régen a' Monsieur testőrzői között szolgált 's most a' Királyi familiának kioltatásán dolgozott, azt mutatja, hogy mindkettő egy forma bűnös. — *Descubes*, egy Batalionkommandáns, hozzá adta volna-e magát ilyen emberekhez, bészárkozott

volna-é vélek a' tsapszékekbe, 's vágyodott volna arra a' kétséges betsületre, hogy nékik vezérlőjök lehessen, ha ártatlan volna? — 's több e'félék.

Ezen beszéd után előállottak különböző különböző Prokurátorok, kik közül ki az egygyik ki a' másik bűnöst iparkodott megmenteni. Az általok elő hordatott mentéseket, minthogy majd mind egy szintűek voltak, megítélhetni az egy *Mauguin'* szavaihoz, a' ki, mint Prokurátor, Pleigniért védelmezte: — „Ez a' szerentsétlen, úgy mond, hypochondriában szenvedvén, nem volt szabad ura a' maga elméje' tehetségeinek, 's az új *Tszmarendelés* által előbbeni jövedelmétől meg fosztatván, még jobban megtévelyodott elméjében. Királynak képzelvén magát mint bolond, azt is bomlott fejében forgatta, hogy sorsunknak elintézője leszen. Egy esztelen proklamációt irt, de még azzal nem lett özszeesküvésnek szerzője. Mitsoda eszközei lehettek volna egy elkoldusodott embernek arra? Mitsoda fegyverei? egy kés. Ezzel támadta volna ő meg a' Királyi testőrök' seregét! Még titkot sem tsinált a' dologbol; a' kártyákat kiosztatta, hogy sok ezer kezekre kerüljenek, kiket úgy nem ismért, hogy ha próbatételre került volna a' dolog, tsak harmad vagy negyedmagával kéntelenítettett volna a' sikra kiállani. Ha tehát itt semmitulajdonképpen való özszeesküvés nem volt, *attentatum* se' lehetett. Egy, magában ugyan elég rút, de tsak tsupa kívánság, melly az Országlószéknek felfordíttatására czélt, még nem özszeesküvés. Elég büntetés lenne Pleigniérnek az ő bűnös kívánságáért a' deportáltatás, 's a' többi. — Itt leszállott a' Prokurátor arra is, hogy miben álljon a' *Cayennebe* való deportáltatás, és azt oly szörnnyen lerajzolta, hogy Pleignier annak hallására sirni zokogni kezdett 's az Előülölő megtiltotta a' Prokurátornak az e'féle érzékenyítő rajzolatokra való kibotsátkozást. —

Még Julius' 5-dik és 6-dik napjain is foglalatoshodtak a' Prokurátorok' a' bűnös-

sőknek mentetegetésén. — *Lefranhra* nézve azt iparkodott megmútatni az ő védője, hogy ő ha hibázott sem hibázott egyebetannál, hogy nem jelentette-bé a' dolgot a' Politziánál, a' hova járul, hogy előtte tsak a' proklamáció volt esmeretes, a' Circuláréről pedig nem tudott semmit. — Az a' Prokurátor is, ki az *Osere* atyafiakat védelmezte, azt vette-fel a' maga okoskodása' főbb fundamentumának, a' mit a' Pleignieré, hogy ezen Patriotáknak ügyekben nem lehet feltalálni az özszeesküvésnek tulajdonságait, minthogy a' *hypochondriacus* esztelenkedők nem nézethetnek úgy, mint özszeesküdt emberek; sőt kérdés, hogy, ha szintén fel lehetne is tenni itt az özszeesküvést, köteleztettek volna-é azt annak tagjai, kiki különkülön gondoltatva, elárulni? — (Egygyik Prokurátort megintette az Előülölő, hogy ne mennyen olyan messze a' védelmezés' dolgában) —

Un Az Utolsó ülés Jul. 7-dikén reggel tartott ezen ügyben. Az ítélet, mellyet már megirtunk felolvastatott, ennek hallására *Pikardné* elpetyeredett, 's e'képpen kiáltozott: *Mon mari, mon pauvre mari! oh, que je suis malheureuse!* — a' melly kiáltozásközben a' padhoz verte szegény a' fejét. — *Pleignier* még beszélni akart valamit, hanem tudtára adatta az Előülölő, hogy már az ítélet ki van mondva; itt már most nem beszélhet; hanem a' fogházban még meg fogják halgatni, ha valamit mondani akar.

Többire a' Megvizsgáló Törvényszék' eleibe apelláltak a' bűnösök. *Pikardné* nagyon betegnek hírelték.

Cambrai városában, az Anglus ármádá' fő hadi szállásán, fontos veszekedés történt, mint a' Londoni újságlevelek erősítik, a' lakosok és Anglus katonaság között; melyre nézve ott a' Frantzia nemzeti örső seregnak le kellett, a' Hertzeg *Wellington'* parantsolatjára, tenni a' fegyvert.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Egy hiteles utazó, a' ki mostanság a' Banátusnak nagy részét bejárta, így irt onnét e' b. 3-dik napján: Itt egy időtől fogva, szép, melleg, és olykorolykor kedves esős napok jártak. A' hidegek és tartós árradások miatt az őszi gabona ugyan szenvedett vala, de úgy elé vette ismét magát, hogy szolmájabéli fogyatkozását a' fejek és a' mag' jósága egészen kipótolni látszik. A' mi pedig a' tavaszit illeti, ez átaljában oly gazdag, hogy azt monlják a' lakosok, hogy ide lett szállítatásoktól fogva a' zabnak és árpának ilyen termésére nem emlékeznek. A' Bakatzi mezőn egy magrol 40 szál termést olvastam-meg. Ily gazdagok a' kukuritzza, köles, krumpli, és kender földek is. Ez az oka, hogy a' buzának köb-le 42 forintrol 26-ra, az árpáé és kukuritzáé 18-ról 12-re szállott. Csak a' kaszálók nem ily gazdagok; ezeket a' sok áradások nagyon elkéseltették majd mindennütt; és ezek még most is sok helyeken víz alatt vagynak, mint hogy nintsen hova elfollyon a' víz, 's a' napnak ereje sem gözölögtethette azt mind el. Ez az oka, hogy a' szegény mezei gazdák marháikat eladni iparkodnak, és hogy egy tehenet, mellyért nem régem 240 forintot adtak, most 80-ért oda adnak.

Folytatása az *Anglus tikkelyeknek*: —

Olyan hivatalan 's váratlan útas vendégek, mint a' feljebb említett szénégetők va-

lának, a' későbbi tudósítások szerint, az Országnak egyéb részeiről is szándékoztak nem csak London hanem más népes városok felé is öszszetsopörtözva, e'féle útozásokat tenni: de reménség volt, hogy szép beszéd által ezeket is meg lehet ezen eszelősködésekben gátolni.

Arról, hogy a' Lord Wellington' kvártélyát, mikor a' Frantzia Királyi Princzek nálla éppen bálban voltak, a' levegőbe felakarták volna vettetni, még eddig semmit mit sem irtak a' Párisi újságok. A' Londoni Kurir is úgy ír egy későbbi levelében ezen úgy mondatott öszszeesküvééről, hogy a' házat nem puszkaporról felvettetni, hanem felgyujtani akarták, hogy lárma támadván, a' közben az ott lévő Princzeket megöljék. Mondják, hogy egy Anglus inas vette észre a' gyuladást a' pintzéből cunek lyukán kijövő füstrel.

Lotteriai Sorsvadás.

A' Czernovitzai nagy Lotteriai sorsvadás, tegnap u. m.: Julius 22-ik napján, harmadik versben is véghez mene. A' 60,000 forintot az 55351 szám nyerte el. A' 104393 nyert 20000 — a' 84422 nyert 5000 — a' 35664 és 99109 nyertek 1000 — a' 86351, az 50386, a' 35442 's a' 20227 számok közzül pedig mindenik nyert 500 forintokat. Az utolsó vonás is véghez megyen Augustus 12-dik napján, midőn a' 2,616,939 forintokra betsültetett uradalman kívül, még 3000 nyerések lesznek, t. i. egy 30 egy 10 egy 1500 egy 1000 's négy 500 forintosok, és így alább 25 forintig.

- Julius 19-dik napján Száz forint Huszaspénzért, Váltótzedulában 275 1/4 forintot — egy Császári aranyért 12 fl. 48 kr. — egy Hollandus Aranyért 12 fl. 58 krt.
 Jul. 20-dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltótzedulában 277 forintot — egy Császári aranyért 12 fl. 54 kr. — Egy Hollandus aranyért 13 fl. 5 krt.
 Jul. 22-dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltótzedulában 278 1/2 fl. — egy Császári aranyért 13 fl. — kr. — Egy Hollandus aranyért 13 fl. 9 kr. adtak.

Keszthelyi Georgikonban megüresült Pristaldeumi stipendiumról való Hirdetmény.

A' Georgikonnak Előljárói ezennel köz hirül adják, hogy az Institutummal egybe kaptolt Pristaldeumban, avagy azon Intézetben, mellyben jövendőbeli Fiskálisok készítettnek, jövő oskolabéli esztendőnek kezdetével ismét egy stipendium megüresül. A' Cursus két esztendeig tart, 's a' stipendium, szabad szállás, és fűtés mellett az első esztendőre 350 Fr. a' másodikban pedig 400. Fr. határozottatott meg.

Azoktól, kik ezen említett stipendium el nyeresére vágyódnak, meg kívánatik, hogy jó erkölcsök mellett a' törvénybeli oskolai Cursust elvégezték, 's arról hiteltes oskolai bizonyág levelet is elő mutassanak; egyébiránt pedig, hogy a' Deák, Magyar, és Német nyelvek tökéletes beszéltése, és írása mellett, ép és egészséges testi alkotmányal bírjanak.

A' mi a' Tudományoknak neveit illeti, ők az első esztendőben a' törvényes tárgyal repetitioja mellett az Uradalombéli Fiscalis mellett leendő hivatalbeli praxissal, és a' Törvényes Tárgyak halgatásával a' Georgikonban való gazdasághelut is öszve kaptolni fogják. Utasítást vesznek továbbá az Uradalmi, és Jurisdictionalis Instruction kívül a' Fiscalisok és Pristaldusok számára kidolgozott rendtartásban, és Curialis Decisiókban; Második esztendőben pedig rigorosum Examenttesznek: melly különbözőféle tárgyakban talentumokat, és előmeneteleket prohatétel által meghibonyítván, és Diplomát kapván, tehetségek, és viseletekhez képest várható előmenetellel eleintén mint valóságos Pristaldusok az Uradalmi Fiscalisok mellé segítségül állandó fizetéssel kifognak tétetni, és azután a' környül állásokhoz és tehetségeikhez képest Pestre küldetnek, hogy ott a' Prokátori censurát letehessék.

Azok tehát, kik ezen Pristaldusi stipendiumból részt venni kívánnak, magokat jövő September hónap utóljáig, minthogy

a' Pristaldalis Cursus, mindenkor 1. Novemberben kezdődik, a' Mlgos Uraság Uradalmainak Fő Kormányzékénél Keszthelyen, vagy személyessen, vagy pedig írásban jelentsek, és a' fent említett Oskolai bizonyág-leveleiket előterjeszzék.

Egyszersmind valamint eddig, úgy ezután is, a' kik ezen Intézetet tulajdon vagy más költségén használni akarják, az abba való járás ingyen megengedtetik, és magokat a' Fiscalatusnál a' Jurisdictionalis praxisokban gyakorolhatyák, és tett előmenetelekhez, 's az Examenekben mutatott iparkodásokhoz képest 90. egész 150. Ethól álló Xeniumot is nyerhetnek. Költ Keszthelyen Julius 15. 1816.

A' Keszthelyi Georgikonnal egybe kaptolt Erdei, Vadász oskolánál megüresült két Stipendiumról való hirdetmény.

A' Keszthelyi Georgikonnal egybe kaptolt Erdei és Vadász oskolában jövő November elején ismét két Stipendiumok fognak kiosztani. Ezen Oskolai Cursus három esztendeig tart, melly idő alatt az Ifjak az Erdei és Vadász Tudományokban taníttatnak és gyakoroltatnak.

Ezen Oskolának Stipendiátusi tanulásoknak három esztendeje alatt, szabad szaláson, asztalon, és ruházaton kívül valamelyes kész pénzbeli segédelmet is nyernék. A' tanuláshéli Cursusnak végezete után mint Erdei és Vadász segédek practika gyakorlás végett az Uradalmi Fő Erdőshez kiadatának, azután Vad-Véd és Erdőszőknek tétetnek, és utóbb vadász szolgálatra alkalmaztatnak. E' mellett azokra különös tekintéteszen, kik tanulások, és praxisok ideje alatt magokat megkülömböztetik, tudni illik mesteri égekben való nagyobb tökéletesítés, és a' híressebb Erdőszők közül nyerendő tapasztalás végett, a' Mlgos Uraság költségén Külső Országokba fognak küldetni.

A' kik ezen Stipendiumokban részt venni kívánnak, szükséges, hogy

1. Már mintegy 14. esztendősek legyenek.
2. Ép. és egészséges testi alkotmányal bírijanak.

3. Németül és Magyarul beszélni, olvasni, és írni tudjanak

4. Azok még kedvesebbek lesznek, kik a' normalis iskolák végeztével a' polgári vagy is civilis iskolákat is járták, és abban a' Rajzolásban is némelly előmenetelt tettek.

A' kik tehát ezen Stipendiumokat elnyernek, kívánják, magokat September végeig, akár személyesen, akár írásban, iskolai bizonyosság leveleik elől mutatása mellett, a' Keszthelyi törvényes és gazdaságbeli Directionál jelentsek.

A' Külsőknek is szabad akaratyokban fogállani stipendium nélkül ezen Erdei és Vadász-Oskolának tudományaiban, és gyakorlásaiban részesülni, a' nélkül, hogy azoka' meghatározott három esztendei Cursusnak elvégzésére kényszerítettének, hanem magok alkalmaztatása szerint a' tárgyakat választván, azokat egy vagy kétesztendő alatt meg tanulhassák, és a' Vadász Praxisban gyakorolhassák.

Költ Keszthelyen. Migos Gróf Tólnai Festetics György Úr Ó Excellentiája Directionális Cancellariájából. Julius 15. 1816.

Tudományos Dolgok.

Bétsben *Camesinánál*: most jött-ki, és találattik, 1 V. Cz. forintért valamint az ő, úgy minden más könyvárosok' boltjaikban az itt következő című könyv: —

Historisch-politische Erläuterung

über

Ban ken st a l t e n

überhaupt,

u n d

über die Oesterreichische Nationalbank

insbesondere,

von E. Th. Hohler.

(Közönségesen a' Bankointézeteknek, s, különösen az Austriai Nemzeti Bankó-

nak Historiái és Politikai megvilágosítottása, Hohler Th. E. által).

Az Austriai Nemzeti Bankónak felállítására által, közlebről való és igen nagy fontosságra kap a' Bankó' minémüségéről való tudomány nem tsak mind azokra, a' kik az Austriai Nemzeti Bankónak Részesei és Aktzionáriusai, hanem általjában az Austriai Monarkhiabeli minden Státuspolgárokra nézve. Erre nézve egy oly írásra, melly a' Bankointézeteknek minémüségét, belső alkatasát, foglalatoskodásainak módját, természet szerént való következéseit, mindenek által megérthetőleg megmagyarázná, annyival is inkább szükség vala, hogy a' könyvkereskedőknek boltjaikban mostan egy ilyen honnyi vagy külföldi írás sem találattik. A' feljebb nevezett író, már több Politikai, s a' közönség által közönséges megelegetéssel fogadtatott írásairól s munkáiról dicséretesen esmertetvén, magára váltota azt, hogy ezen szükségén segíteni, s erről a' nemzeti industriára s közönséges boldogságra nézve ily fontos tárgyról, egy valóságos tapasztaláson s Státusbéli tiszta praksison fundálódó magyarázatot fog kiadni. Ez az írás annyival is interessánsabb fog lenni a' közönségre nézve, hogy a' Bankó' minémüségének egész tudományát a' Historiából vétetett valóságos példák által fogja mindeneknek szemek' eleibe terjeszteni, s érthetővé tenni. Haszonnal és gyönyörköbesssel fogják pedig ezen írást, különösen a' kereskedők, fábrikások, és birtokos gazdák olvasni.

Béts, Jul. 4-dikén, 1816.

Tudósítás.

Az Alábbirtnál egy egész Typografia' felállítására való mindenféle, jó s többnyire új Görög-betűk, valamint szép új kóta-betűk is matritzokkal egygyütt, találattak oltsó árron el-adni, vagy más kopott s haszonvethetlen betűkkel el-tserelni.

Béts, Juliusban. 1816.

Ns. Haykul Antal,

priv. Typografus; lakik a' városban, Battensteig Nro. 518.